

Jan Buijsse
**Retourtje
Vietnam**

ReisStof

Inhoudsopgave

Prelude.....	4
1. Aanvang van de reis: Amsterdam-Hongkong.....	6
2. De eerste dag in Hanoi.....	8
3. 'n Nationale feestdag in Hanoi.....	10
4. Op bezoek bij Ho Chi Minh, Oompje Ho.....	12
5. Militair ondergronds hospitaal in Cat Ba.....	14
6. Hanoi, legermuseum en waterpoppenshow.....	16
7. Op bezoek bij de Bloemen-H'mongs.....	18
8. Een muezzin in Bac Ha.....	20
9. Bijna beroofd op de markt in Bac Ha.....	22
10. Wandelen langs de rijstvelden.....	24
11. Tjiep, Tjiep, Tjiep.....	26
12. Met een zingende gids naar de Welriekende Pagode.....	28
13. De Verboden Stad in Hue.....	30
14. De Keizer wenst Thee van Dauw.....	34
15. Marmer op weg naar Hoi An.....	36
16. Ontmoeting met Ly Thi Ny in Hoi An.....	38
17. Lunchen bij Trang thuis.....	40
18. Nha Trang, Would you like massage, manicure?.....	42
19. Hutspot in Saigon.....	44
20. Saigon, herinneringen aan de Fransen en de Amerikanen.....	46
21. Veel ambachtelijke bedrijvigheid in de Mekongdelta.....	48
22. Een ontmoeting met een stepper in Vietnam.....	50
23. Bezoek aan het voormalige koninkrijk Champa.....	52
24. De geheime Vietcong-tunnels, de bizarre Cao Dai-religie en napalm.....	54
25. Love, love, love bij de Notre-Dame.....	56
26. Terug naar Nederland: Ho Chi Minh City-Hongkong-Amsterdam.....	57

ReisStof

Retourtje Vietnam

is het vijfde verhaal in de ReisStof-serie waarin Jan Buijsse vertelt over zijn belevenissen in verre landen.

Colofon

© 2019 Tekst en foto's:
Jan Buijsse, Maassluis,
Vormgeving en omslagontwerp:
Ton Werkman, Vlaardingen
Uitgave: Brave New Books,
Amsterdam

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de auteur (e-mail: jan@buijsse.eu).

Prelude

Veel te vroeg arriveer ik bij de ambassade van Vietnam in Den Haag; ik ben liever een van de eersten dan dat ik achteraan een lange rij moet aansluiten. Steeds meer mensen komen erbij. Sommigen kennen elkaar. Ze zijn van bureaus die voor reizigers de visa verzorgen. Ik doe dat liever zelf. Het hoort bij een reis en is een van de onvermijdelijke eerste stappen. En zoals een Chinees spreekwoord zegt: Elke reis begint met de eerste stap.

Een Vietnamese man komt ook voor een visum. Hij is destijds gevlucht om aan represailles te ontkomen nadat de oorlog tussen Noord- en Zuid-Vietnam was beëindigd. Met enkele tientallen andere mensen ontvluchtte hij Vietnam in een oude wrakke boot. Ze hadden het geluk op zee opgepikt te worden door een vrachtboot. Na veel omzwervingen is hij uiteindelijk in Nederland terechtgekomen. Nu wil hij zijn familie in de buurt van Saigon, ofwel Ho Chi Minh City, gaan

bezoeken. Hij heeft het naar zijn zin in Nederland, maar zou toch graag naar zijn vaderland terug willen. Omdat

hij destijds is gevlucht, is dat niet mogelijk: niet deelgenomen aan een heropvoedingsprogramma. Misschien komt er in de toekomst verandering in. Misschien laten ze een relatief rijke man over enige tijd graag terugkomen. Economische hervormingen hebben er al voor gezorgd dat particulier initiatief zich beter kan ontplooiën. Zoals in de sovjetlanden de *perestrojka* voor de nodige veranderingen heeft gezorgd, heeft men hier iets soortgelijks, de Doi Moi die geleidelijke overgang naar een socialistisch-georiënteerde markteconomie voorstaat. Een van de gevolgen is dat Vietnam tot de grootste rijstproducenten in de wereld behoort. Rijst is een belangrijk exportartikel geworden.

Ik heb om praktische redenen de westerse notatie van Vietnamese woorden aangehouden.

Toch is Vietnam nog steeds een van de armste landen van de wereld; sommigen profiteren van de Doi Moi, sommigen betalen de prijs. Vooral in de grote steden met hun vele bedelaars is dat duidelijk. Maar ook op het platteland heerst veel armoede. Aan de minderheden die in Vietnam wonen is het vaak niet af te zien. De kleurige kleding verhult het. Toch is hun achterstand groot.

De doorgaande straten van grotere steden, die enige tijd geleden nog werden beheerst door fietsen, zijn nu veroverd door brommers. Met tientallen tegelijk staan ze te wachten bij verkeerslichten en als een gesloten cordon sprinten ze weg bij groen licht. Op het platteland zie je overigens nog wel veel fietsen.

Als toerist, of zoals sommige mensen zichzelf liever laten noemen, als reiziger, ben je welkom in Vietnam, het land van de eeuwige glimlach. Een beleefd volk ook, met soms subtiele gewoontes. Reik je bijvoorbeeld iemand iets aan, dan doe je dat met twee handen tegelijk. Je voelt je er snel op je gemak. Je denkt al gauw dat zulk beleefd en vriendelijk volk je niet zal benadelen. Dan moet je toch wel oppassen. In de grote steden, zoals Saigon, is straatverij niet ongebruikelijk. Ook op drukke plaatsen zoals markten, kun je maar beter voorzichtig zijn met je kostbaarheden.

Gastvrijheid voert overigens de boventoon. Als je er zelf wat moeite voor doet, en vaak is zelfs dat niet nodig, is het heel gemakkelijk met mensen in contact te komen.

Vietnam is ook het land van elegante vrouwen. Vooral vrouwen in de traditionele *ao dai* vallen op. Een lange, vaak witte

robe over een lange, witte of zwarte broek. Elegante langzaam lopen of fietsen ze voorbij. Als het waait is de *magic triangle* zichtbaar, een klein stukje huid boven de broekband en tussen lange splitsen aan beide zijden van de robe.

In het verleden droegen de vrouwen vaak pakjes die in het Westen eerder gebruikt zouden worden als pyjama's. Korte pofmouwjtjes, driekwart broek, stofje met beertjes. Tegenwoordig dragen ze, vooral in de grote steden, moderne kledij.

Op het platteland zie je ook mensen die de traditionele kegelvormige hoeden, gemaakt van palmblad, dragen. Sommigen, maar dan met name de mannen, hebben de typische groene Viet-

cong-tropenhelm op. Ook dragen bijna alle vrouwen en sommige mannen op de brommer een mondkapje. Het ziet er uit alsof ze net als in islamitische landen kuis gesluierd zijn met de *niqab*. Hier is de bedoeling echter aardser: het voorkomen van inademen van vuile lucht. Maar vooral: bruine vrouwen werken op het land en als je daarmee niet geassocieerd wilt worden moet je er alles aan doen om zonnebrand uit te sluiten.

Foto's linkerpagina:

Boven: Mijn visum voor Vietnam
Onder: De brommer is hier het vervoermiddel bij uitstek

Foto's deze pagina:

Boven: Fiets als fruitwinkel
Midden: Ingepakt voor een rit met de brommer
Onder: Twee meisjes in de traditionele *ao dai*

1. Aanvang van de reis: Amsterdam-Hongkong-Hanoi

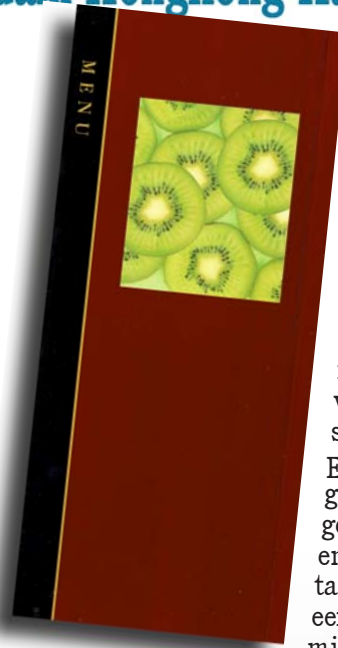
Het videoscherm in het Chinese vliegtuig geeft aan dat het 9284 kilometer is van Amsterdam naar Hongkong. We zullen er naar verwachting elf uur over doen. Dan nog twee uur vliegen naar Hanoi, de eerste reisbestemming.

Hanoi in Vietnam, een tropisch land ver in het Oosten, een land dat mij vooral bekend is door de oorlog met de Fransen en nog beter door die met de Amerikanen. Niet zo lang geleden werden die verdreven uit een land waar ze niets te zoeken hadden.

In de rugleuning van de stoel voor mij zit een klein videoscherm van zo'n vijftien bij twintig centimeter. Ik heb problemen om ermee om te gaan; alsof ik thuis ben. Ik begin maar wat op knoppen te drukken, zonder op te letten waar ze precies voor zijn. Maar het lukt me! Video, radio, informatie en spelletjes, ik kan alles selecteren.

'*Would you like something to drink, sir.*' Als ik om een *whisky straight* vraag, krijg ik een verbaasd antwoord van de stewardess terug: '*No ice, no water?*'

'*Only some water separately to take my medicine, please.*' Een vriendelijke glimlach van de Chinese valt me ten deel.

Ik zit op een stoel in het middele deel van het vliegtuig. De drie stoelen naast me zijn leeg. Van één kant gezien jammer, niemand om mee te praten, van de andere kant riant, alle ruimte voor mezelf en mijn spullen.

Een stewardess geeft me, naast de gebruikelijke deken en koptelefoon, een tasje afgesloten met een rits. Het bevat een mini-tandenborstel met tandpasta, een

oogmasker en een paar sokken, tubemodel. Zelfs een draagbandje zit er aan het tasje. Ik vraag me wel af: waarom die sokken?

De reis naar Vietnam onderneem ik met wat andere mensen. Josje en Onno, zij lerares, hij gepensioneerd directeur van een middelbare school. Verder begin-dertigers, Petra en Martijn, respectievelijk verpleegster in een bejaardenhuis en filiaalhouder van een elektronicazaak. Dan

